

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 3. januarija 1877.

Obseg: Razglas gospodarjem, ki želijo semena Ruskega lanú. — Kako stoji z uravnavo zemljiškega davka. — Predivstvo pa drugo kmetijstvo na Gorenškem. — Gospodarska novica. — Domovina naših poljskih rastlin. — Popotne črtice. (Dalje.) — Slovansko slovstvo. — Novice iz Turčije in o Turških zadevah. — Mnogovrstne novice. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Razglas gospodarjem, ki želijo semena Ruskega lanú.

Družba kmetijska Kranjska bode prihodnjo spomlad zopet v stanu, gospodarjem našim pravo seme Ruskega (Rigajskega) lanú iz državne podpore po nižji ceni dati, kakor je na prodaj v štacunah.

Da pa odbor vé, koliko semena naj naroči, zato vabi gospodarje, kateri želijo tega lanú, ki v vsem prekosí naš domači in vsak drug lan, naj se kmalu, zadnji čas pa do Svečnice, oglasijo pismeno ali ustmeno v pisarni odborovi, da se potem vé, koliko ga bo treba skupaj naročiti. — Ker pa je družba kmetijska Kranjska za letošnje leto veliko več državne podpore za nakup Ruskega lanú dobila, zato moremo kupce že zdaj zagotoviti, da ga bodo letos cenejše dobili.

Glavni odbor družbe kmetijske Kranjske
v Ljubljani 1. januarija 1877.

Kako stoji z uravnavo zemljiškega davka?

Nič kaj prida! — to je kratki odgovor na to vprašanje, kateremu bodo pritrdili gotovo vsi, ki vedó, kako se vrši ta stvar.

Državni zbor je za opravila uravnanja zemljiškega davka po postavi od 24. maja 1869. za letošnje leto zopet dovolil 2 milijona in 700,000 gold. Po takem bodo stroški te uravnave s prišteti 16 milijoni gold., ki so se dozdej potrosili, koncem leta 1877. znesli okoli 19 milijonov gold.

Koliki stroški že dozdej, in koliko jih še bode — zraven njih pa čedalje več denarne stiske države in pa ljudstva!

Stvar je tedaj resnega prevdarka vredna in ljudstvo ima pravico vprašati: koliko se je s potrošenimi 19 milijoni dognalo? in ali so toliki stroški dosedanjih 6 let v primeri s tem, kar se je že dognalo?

Vlade in državnega zbora dolžnost je tedaj strogo prevdariti to vprašanje in na vso moč delati na to, da se odstranijo ovire uspešnemu delovanju in na njih mesto postavijo zdrave razmere. Da bi bili večinarji državnega zbora namesti mnogih družih nepotrebnih reči postavili od leta 1869. v resen pretres vzeli, koristili bi bili državi in davkoplačevalcem, zlasti ako bi bili z ozirom na dosedanje skušnje vladi na srce

položili, da je živa potreba, predrugačiti formalno postopanje pri uravnavi zemljiškega davka, da bi se opravila v vseh stopinjah bolj po prostem uredila, po takem zljajšala in vprihodnje zdatnejši vspehi dosegli, — dalje pa, da bi z ozirom na velike stroške, ki jih stane uravnava zemljiškega davka, se stvarilo ne le kaj pravega, temveč tudi kaj stanovitnega. Vsaj menda deželni nadzorniki, cenilni referentje in zemljemerci vedó sami, da vkljub napeti fizični delavnosti se pri vcenitvi ni dalo kaj več opraviti, kakor so dozdej opravili, a da oni niso tega krivi, ampak silno zmotana izvrševalna mašinarija, ki jo postava od 1869. predpisuje; namesto delavnosti na polji stopilo je pisarij brez konca in kraja. Zato treba tu radikalnega predrugačenja dotičnih predpisov, da se prihrani časa in stroškov. Obrnemo se pa tudi na tiste gospode, ki stojé v okrožji eksekutive, naj odkritosrčno razodenejo svoje skušnje na višem mestu; naj nikar v znoji svojega obraza ne delajo proti svojemu boljemu prepričanju, naj nikar molčé ne trpijo, ampak kar naravnost naj rečejo: „tako ne gre“. „Das Todtschweigen von Missständen, das bei uns in Übung ist, hilft nicht zu Erfolgen“ — pravi časnik družbe kmetijske Koroške — in pravo trdi.

Prenaredba formalne izvršitve postave od 24. maja 1869. je neobhodno potrebna, sicer ne pridemo z uravnavo zemljiškega davka nikakor naprej, — časa in denarja potrosilo se bode neizmerno, pa izvršilo se ne bo nič pravega.

Predivstvo pa drugo kmetijstvo na Gorenškem.

Z ozirom na lanski kmetijski shod v Stari Loki.

Spisal Andrej Piskar.

Znano je, kako razširjeno je bilo nekdanje predivstvo in platnarstvo v okolici Loški. Po vseh hišah so predli in tkali, sosebo pozimi, ter prodajali svoje izdelke daleč v vnanje dežele. Tako so si pridobili lep zaslužek. Pa zdaj je vse, toliko da ne popolnoma nehajo. Spodrinile so jih mašine, preroditeljice novega časa. To se je godilo povsod, in to je napravilo krizo, katere nasledki jako daleč segajo, posebno v delavske kroge. Po drugih deželah je ta kriza že po večem prestana in poravnana, al pri nas še le dosega vrhunec svoje nevarnosti in sile. Zato je zares skrajni čas, da bi se začelo resnobno misliti na sredstva, s katerimi bi bilo mogoče obvarovati propada, posebno naše male obrtnije.